

Základní škola Včelákov

**Školní vzdělávací program
pro školní družinu**

Platný od 1. 9. 2023

Základní údaje

Základní škola Včelákov, okres Chrudim

Adresa: Škroupovo náměstí 55, 539 57 Včelákov

IZO ZŠ: 102 142 211

IČO: 75 017 199

IZO ŠD: 117 200 077

Ředitel školy: Mgr. Jaroslav Prodělal

Telefon: 469 344 108

E-mail: zsvcelakov@seznam.cz

Zřizovatel školy:

Název: Městys Včelákov

Adresa: Včelákov 81, 539 57 Včelákov

Telefon: 469 344 122

E-mail: starosta@vcelakov.cz

ŠVP ŠD vypracovala: Jolana Pospíšilová

Ředitel školy: Mgr. Jaroslav Prodělal

1. Charakteristika školní družiny

Školní družinu při ZŠ Včelákov navštěvují žáci 1. až 5. ročníku ZŠ. Je tvořena jedním oddělením. Kapacita družiny je 30 žáků.

2. Cíle vzdělávání ve školní družině

- vytvářet inspirující, nestresující prostředí
- poskytnout dětem místo s pracovním a odpočinkovým koutkem
- být důležitým výchovným partnerem rodiny a školy
- plnit vzdělávací cíle, rozvíjet specifické nadání dětí
- pomáhat dětem překonávat jejich handicapy
- podílet se na prevenci negativních sociálních jevů
- rozvíjet důležité osobní a sociální kompetence

Školní družina musí být:

- místo pro regeneraci sil po vyučování
- místo pro radost a potěšení
- místo pro posílení sebevědomí
- místo pro rozvíjení tvořivosti
- místo pro zájmové využití dětí
- místo pro komunikaci vychovatelky a rodičů

3. Formy vzdělávání

Při organizaci činností dětí ve školní družině jsou využívány následující formy:

- pravidelná činnost – je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového vzdělávání – výtvarnou a pracovní činnost, dramatickou a hudební výchovu, sportovní aktivity apod.
- příležitostní akce – výchovná, vzdělávací, zájmová a tématická rekreační činnost organizovaná nepravidelně dle potřeb dětí a možností ŠD – akce, projekty, besídky, slavnosti, exkurze apod.
- spontánní aktivity – klidové činnosti po obědě, spontánní hry
- odpočinkové činnosti – klidové činnosti – odpočinek na koberci, četba dětských knih na pokračování, stolní hry, vycházky, individuální rozhovory s žáky dle jejich potřeb
- rekreační činnosti – aktivní odpočinek – tělovýchovné chvílky, hry v místnosti, hudebně pohybové hry, cvičení při hudbě
- příprava na vyučování – příprava domácích úkolů, didaktické hry, tematické vycházky

Při organizaci činností jsou uplatňovány následující požadavky pro volný čas:

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času
- požadavek dobrovolnosti
- požadavek zajímavosti a zájmovosti
- požadavek aktivity
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek seberealizace

U dětí jsou ve školní družině rozvíjeny kompetence:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- sociální a interpersonální kompetence
- kompetence k trávení volného času

4. Podmínky přijímání a průběhu zájmového vzdělávání

Žáci jsou do ŠD přijímáni na základě řádně vyplněného zápisního lístku na dobu jednoho školního roku. ŠD se naplňuje do počtu maximálně 30 dětí. V případě zájmu převyšujícího kapacitu ŠD, jsou žáci přijímáni podle kritérií stanovených ředitelem školy. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy.

Na škole fungují zájmové kroužky, jejichž činnost se prolíná s činností ŠD a je na ně brán ohled při plánování činností ŠD.

5. Podmínky ukončování zájmového vzdělávání

V případě porušování vnitřního řádu školní družiny bude žák ze školní družiny vyloučen.

6. Délka a časový plán zájmového vzdělávání

Zájmové vzdělávání ve ŠD je poskytováno po dobu trvání školního roku. Na dobu prázdnin činnost ŠD přerušuje. Provoz školní družiny začíná příchodem žáků do prostor ŠD po ukončení výuky podle rozvrhu hodina a končí v 16:00 hod.

Podmínky pro příchody a odchody ze ŠD jsou uvedeny ve Vnitřním řádu školní družiny.

7. Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory. Podpůrná opatření 2. až 5. stupně lze uplatňovat pouze s doporučením školského poradenského zařízení. Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování Plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) žáka se SVP jsou stanoveny v ŠVP ZŠ Včelákov platném od 1. 9. 2016.

Ve školní družině vytváříme přiměřené prostředí pro všestranný rozvoj všech žáků včetně žáků se specifickými vzdělávacími potřebami.

Na podmínkách pro žáky se specifickými vzdělávacími potřebami budeme spolupracovat adekvátně s přihlédnutím k jejich handicapu s rodiči a se školou.

Dle stupně a charakteru jejich handicapu bude umožňováno začleňování do volnočasových aktivit a budou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti.

Při výběru činností ve ŠD, při motivování a hodnocení žáků bude brán ohled na integraci těch, kteří mají speciální vzdělávací potřeby. V případě potřeby spolupracujeme s odbornými pracovníky.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude naše ŠD nabízet další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.

8. Podmínky po činnost školní družiny

a) materiální a ekonomické

Školní družina je umístěna v samostatné místnosti v sousedství tříd 1. stupně. Je vybavena odpovídajícím nábytkem a pomůckami pro rozvíjení schopností dětí i pro jejich relaxaci, televizním přijímačem, DVD přehrávačem a radiomagnetofonem. Pro svou činnost využívá i další prostory školy – školní zahradu, tělocvičnu, učebnu ICT, případně další učebny, pokud v nich neprobíhá výuka.

Žák je povinen uhradit měsíční poplatek 50, Kč.

b) personální

Ve školní družině je zaměstnána jedna vychovatelka na částečný úvazek, která má současně i úvazek učitelky 1. stupně.

Vychovatelka má požadovanou kvalifikaci a dále se vzdělává účastí v programech DVPP i samostudiem.

c) podmínky BOZP

ŠD zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Podporuje dobré vztahy nejen mezi žáky, zaměstnanci a rodiči ale i s širokou veřejností.

Bezpečnost ve všech prostorách využívaných ŠD je zajištěna:

- Školním řádem ZŠ
- Vnitřním řádem ŠD
- Vnitřními řády specializovaných učeben

Žáci jsou o pravidlech obsažených v uvedených dokumentech poučeni vždy na začátku školního roku. Poučení o pravidlech chování a bezpečnosti práce je podle potřeby v průběhu školního roku opakováno.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení školní družiny jsou dosahovány:

- vhodnou strukturou režimu žáků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- dodržováním stravovacího a pitného režimu
- udržováním zdravého prostředí užívaných prostorů
- zajištěním ochrany žáků před úrazy a dostupností prostředků první pomoci a kontaktů na lékaře

Vytváření podmínek pro psychickou pohodu žáků ve školní družině je založeno na:

- vytváření příjemného prostředí, příznivém sociálním klimatu – otevřenosti a partnerství v komunikaci, úctě, toleranci, uznávání, empatii, spolupráci a pomoci druhému
- respektu k potřebám jedince a jeho osobním problémům, činnostmi vycházejících ze zájmů žáků a osvojování si toho, co má pro žáky praktický smysl
- věkové přiměřenosti a motivujícím hodnocení
- ochranou žáků před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčastí žáků na životě školy a ŠD
- včasnou informovanost žáků i jejich rodičů o činnosti ŠD

9. Obsah vzdělávání

Vzdělávání žáků ve školní družině se zaměřuje na tyto základní oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- posilování komunikačních dovedností
- odpovědnost za své chování
- ovládání negativních citových reakcí
- poznání sebe samého a uplatnění se ve skupině
- formování životních postojů
- nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování

Výchova ke zdravému životnímu stylu:

- výchova k odpovědnosti za svou osobu

- výchova k odpovědnosti za své zdraví
- výchova ke správným stravovacím návykům, pitný režim
- dodržování osobní hygieny
- posilování tělesné zdatnosti
- rozvíjení citové stránky osobnosti, citové vazby

Posilování komunikačních dovedností (Člověk ve společnosti):

- kultivace slovního i mimoslovního projevu
- rozvíjení slovní zásoby
- schopnost vyjádřit se
- schopnost naslouchat
- uplatnění se v kolektivu
- kulturní život

Odpovědnost za své chování:

- řešení různých situací
- pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů
- důvěryhodnost, pravdomlupnost a morální kvality
- posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování

Ovládání negativních citových reakcí:

- vypořádat se stresem
- řešení životních situací
- vyrovnávání se s nedostatky a neúspěchy

Poznání sebe samého a uplatnění ve skupině (Člověk jako jedinec):

- kladným hodnocením zvyšovat sebevědomí
- posilování pozitivního myšlení
- objektivní hodnocení činnosti každého člena
- vytváření bezpečné sociální skupiny
- temperament, postoje, hodnoty

Formování životních postojů:

- vytváření společensky žádoucích hodnot
- vytváření základů právního vědomí
- úcta, porozumění, tolerance
- schopnost a ochota pomoci
- vytvoření vlastního sebevědomí
- posilování schopnosti nepodléhat negativním vlivům
- prevence sociálně-patologických jevů – šikanování, vandalismus, násilné chování, drogy, alkohol a kouření
- podobnosti a odlišnosti lidí
- rozdíly v prožívání, v myšlení a v jednání

Nacházení nových vazeb a souvztažnosti mezi již získanými poznatky z vyučování:

Ve školní družině musí být využívána možnost vzájemného doplňování školního vyučování a výchovně-vzdělávací práce školní družiny. Tohoto cíle lze dosahovat specifickými, od školního vyučování výrazně odlišnými, prostředky. Je třeba přinášet nové podněty, obohacovat poznatky.

Rozvíjena je zejména oblast Člověk a jeho svět v následujících bodech:

- Místo, kde žijeme - poznávání nejbližšího okolí, organizace života v rodině, ve škole, v obci a ve společnosti
- Lidé kolem nás - žáci si osvojují zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi
- Lidé a čas - budování správného režimu dne a jeho dodržování

- Rozmanitosti přírody - žáci se mají seznámit s rozmanitostí a proměnlivostí přírody
- Člověk a jeho zdraví - žáci mají poznat především sami sebe, z, získávají poučení o zdraví a nemocech, o osobní hygieně, předcházení úrazům, dbaní na bezpečnost činnosti

Průřezová témata

Činnosti ŠD prolíná především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy a její tematické okruhy:

- **komunikace** - komunikační dovednosti, komunikace v různých situacích jako je omluva, pozdrav, prosba, řešení konfliktů, vysvětlování, žádost, odmítání, komunikační dovednosti obrany proti agresi a manipulaci
- **mezilidské vztahy** - - chování podporující dobré vztahy mezi žáky
- **poznávání žáků** – vzájemné poznávání se ve skupině
- **kreativita** – tvořivost a originalita nápadů při různých činnostech družiny
- **kooperace a kompetice** - práce ve skupině, respektování pravidel skupiny, vedení, organizování, ale i podřízení se ve skupině, rozvíjení dovedností pro zvládnutí situací během soutěží, her, sportu apod.
- **Hodnoty, postoje a praktická etika** – vést žáky prostřednictvím činností družiny k osvojování postojů jako jsou odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování se navzájem, vzájemná pomoc bez očekávání protislužby apod.

Hlavní náplň činnosti školní družiny

Hlavní náplň školní družiny je rozdělena dle ročních období, během školního roku si připomínáme české tradice a zvyky. Cílem je připravit jedince pro život ve stávající společnosti a prostřednictvím volnočasových aktivit ho vybavit žádoucími vědomostmi, dovednostmi a postoji.

Odpočinkové činnosti a rekreační činnosti jsou významnou součástí obsahu výchovně-vzdělávací činnosti ve školní družině.

PODZIM

- pravidla pro dobré soužití v kolektivu
- poznáváme jeden druhého
- seznámení s prostředím a vybavením školy
- zážitky z prázdnin
- režim dne, řád ŠD
- změny v přírodě – podzim
- tematické vycházky
- sběr přírodnin
- skupinové výtvarné práce
- soutěže v přírodě
- pout', hody, posvícení
- naše obec
- péče o zdraví
- Halloween
- Památka zesnulých

ZIMA

- péče o životní prostředí
- zimní sporty – bezpečnost
- malujeme zimu
- stopy ve sněhu, krmíme zvířátka
- svatý Mikuláš

- Vánoce
- Tři králové
- masopust
- skupinové výtvarné práce
- program pro předškoláky
- pohybové hry v tělocvičně

JARO

- změny v přírodě
- tematické vycházky
- účast na výtvarné soutěži
- bezpečnost na silnici – já a kolo
- závodivé a míčové hry v přírodě
- sběr léčivých rostlin
- velikonoce
- rej čarodějnic
- rodina a já
- svátek matek
- koutek živé přírody

LÉTO

- vycházky v přírodě
- turistika – vaření v kotlíku
- sběr hub
- den dětí
- herbář
- kde chci trávit prázdniny
- bezpečnost o prázdninách
- můj rok ve ŠD

Zájmové zaměření dětí v době pobytu ve školní družině:

- Žáci se mohou zapojit do činnosti kroužků organizovaných školou. Konkrétní nabídka kroužků v daném školním roce vychází z možností školy a zájmu žáků.

Mimo kroužky se děti seznamují se všemi oblastmi zájmové činnosti a jednotlivé aktivity jsou zpracované v týdenní skladbě zaměstnání:

- pohybové a tělovýchovné, nebo turistické aktivity
- výtvarné a esteticko-výchovné činnosti
- rukodělné činnosti
- přírodovědné činnosti
- literárně dramatická činnost

Přehled každodenní činnosti žáků školní družiny

Čas:

10,20 – 11,30	rekreační činnost
11,30 – 12,15	oběd
12,15 – 13 00	odpočinková činnost
13,00 – 14,30	zájmová činnost
14,30 – 16,00	odpočinková činnost